

onwillig in de verdediging hunner onafhankelijkheid, bukten Athene en Griekenland gewillig onder het Macedonische, naderhand onder het Romeinsche geweld. Niet sedert vier eeuwen slechts, maar achtienhonderd jaren al op dien weleer vrijen grond buigen de bewoners zich onder eene overheersching, die niet barbaarscher onder de Turken was dan onder Rome's gebied of, nadat Constantijn den zetel veranderende van het Rijk, den grondslag eener regering heeft gelegd, welke in verlaging van het menschelijk karakter, in tyrannij en gewetensdwang misschien nooit hare weerga heeft gehad³⁵. Inhaligheid, bedriegerij, slaafachtigheid waren de trekken, waardoor de Grieken èn veel vroeger reeds èn ook toen vooral, meer en meer werden misvormd; en in³⁶ bespottelijke zucht om over nietsbeduidende punten van geleerdheid en wijsbegeerte³⁷ te twisten, bestond al 't geen van beschaving en wetenschap overig was. Zoo de tegenwoordige Grieken afstammelingen zijn van die oude, edele, smaakvolle, echt beschaafde Grieken, zij zijn het ook van dat verbasterde tusschengeslacht, waarmee zij staan in nog nader betrekking en waarop zij meer gelijkheid schijnen te hebben. Doch wanneer men slechts op de omwentelingen, op de gedurige volkenvermenging let, dan is het zeker dat tusschen ver de meeste onder hen en hunne beroemde naamgenoten de eenige betrekking is, dat zij beide bewoners zijn van hetzelfde Griekenland.

Ondertusschen noch de grond van Attica, noch de Peloponnesische hemel zullen de voormalige moeder der Europeïsche beschaving uit hare lang verwaaide assche herrijzen doen; maar ook zelfs dan niet, wanneer dat oude Griekenland door de oude Grieken zelve kon worden bewoond. Vrijheid en losbandigheid zelfs van eenen republikeinschen regeringsvorm³⁸, smaakveredelende en kunstaanmoedigende godsdienst, frissche krachten van een jeugdig menschengeslacht, zoovele gekende en ongekende oorzaken hebben tot deszelfs grootheid zamengewerkt; en het terugbrengen van die omstandigheden in derzelver schoone verband staat buiten alle menschelijke magt en is in den tegenwoordigen staat van de wereld eene onmogelijkheid.

35. Zie voor Groens vernietigende oordeel over het Byzantijnsche Rijk: Zwaan, a.w. 50 - 51.

36. Van deze twee woorden (en in) ben ik niet zeker. Het ms. is zeer onduidelijk.

37. Groen doelt natuurlijk op de bekende anecdotes aangaande het twisten van de Byzantijnsche theologen over het geslacht der engelen tijdens de (laatste) belegering van Constantinopel.

38. Zie over het klassieke republicanisme Zwaan, a.w. 284 - 288.